

Børn og fødsler i Esajas' Bog

En række tekster i Esajas' Bog understreger den særlige betydning, som børn og fødsler har i bogen. Hvad der følger herunder, er repræsentativt og hjælper til at forstå dette tema bedre, selv om det ikke er en fuldstændig liste over tekster i bogen, hvor børn og fødsler omtales.

En fødende kvinde er brugt billedligt på forskellige måder i Esajas' Bog. Det faktum hjælper os til at forstå, hvorfor Det Nye Testamente bruger nogle af disse tekster. Fx er det tydeligt, at teksten om Immanuel i Es 7,14 er en del af en større sammenhæng, hvor fødslen ikke blot henviser til en lokal begivenhed, men også ses i et større perspektiv.

Vers	Tekst	Kommentar
1,2	Hør, himmel, lyt, jord, for Herren taler: Børn har jeg opfostret og opdraget, men de har brudt med mig.	De to opfordringer til himmel og jord danner en såkaldt <i>merismus</i> , et poetisk fænomen, hvor to modsætninger danner et hele. Gud kalder altså alle til vidne. Udtalelsen om Guds børn er altså Guds første udsagn i Esajas' Bog, og det slår grundtemaet i bogen an.
7,3	Da sagde Herren til Esajas: »Gå ud sammen med din søn Shearjashub og mød Akaz ved enden af Øvredammens vandledning, ved vejen til vaskepladsen, . . .	Grunden til, at Esajas skal tage sin søn <i>Shearjashub</i> med sig til mødet med kongen ligger i navnets betydning. Shearjashub betyder "en rest vender om". Sådan er det også oversat til dansk i 10,21. <ul style="list-style-type: none"> "Rest"-temaet er centralt i Esajas' Bog, ikke mindst i kapitel 1-12, jf. 1,8-9; 4,2-3; 6,11-13; 10,20-23; 11,1; 36,31-32; 37,4. <p>Esajas' Bog indeholder to direkte beskrivelser af historiske hændelser, nemlig profetens møde med kong Akaz her i kapitel 7 og assyrernes belejring af Jerusalem 36-37. Det er bemærkelsesværdigt, at det i begge situationer fremhæves, at et møde fandt sted ved Øvredammens vandledning, ved vejen til vaskepladsen (7,3; 36,2). Det sker af to grunde:</p> <ol style="list-style-type: none"> Fra en historisk synsvinkel: adgangen til vand og sikringen af byens vandforsyning var af afgørende betydning under en belejring. <ol style="list-style-type: none"> Esajas bruger i 8,5-8 "vand" i overført, åndelig betydning, når han taler om modsætningen mellem "Siloas sagte rindende strømme" – vandforsyningen i Jerusalem – og assyrerkongens "stærke og vældige strømme" – Eufrat. Fra en litterær synsvinkel: de to begivenheder knyttes til hinanden, og temaet med barnefødsel træder derved tydeligere frem. <ol style="list-style-type: none"> I 7,14 er den søn, der fødes og får navnet Immanuel, et tegn fra Gud på hans indgriben. I 37,3 sammenligner kong Hizkija byens og folkets situation med en fødende kvindes, og han spørger, om der er "kraft nok til fødslen?"

7,14	Men Herren vil selv give jer et tegn: Se, den unge kvinde skal blive med barn og føde en søn, og hun skal give ham navnet Immanuel.	<p>Denne tekst er naturligvis ikke mindst kendt på grund af brugen i Matthæusevangeliet 1,22-23 om Jesus og hans moder Maria. Her vil vi se på betydningen af teksten i Esajas' Bog.</p> <p>Der er ingen tvivl om, at profetien om den unge kvinde og hendes søn Immanuel havde en umiddelbar lokal opfyldelse. Den blev givet i år 736 fvt., og den gav anledning til en profeti, der blev opfyldt inden for to år (7,16): inden for den periode ville assyrerne knuse kong Resin og det syriske rige, Aram, og besejre kong Peka og underlægge sig det nordlige rige i Israel (jf. 7,1). Det skete i år 734 fvt.</p> <p>Men allerede i Esajas' Bogs egen sammenhæng er det indlysende, at dette barns betydning rækker videre end bare til denne lokale situation. Navnet indeholder et løfte om, at Gud vil gribe ind, og derfor gentages Immanuel to gange i forbindelse med profetien om Assyriens angreb, nemlig i 8,8.10.</p> <p>I den umiddelbare sammenhæng i Esajas' Bog profeteres der om den kommende Davidskonge, Messias (9,5; 11,1). I bogens større sammenhæng bliver en vellykket barnefødsel en bekræftelse på, at Gud er med sit folk (se de efterfølgende tekster i dette dokument).</p>
8,1-3	<p>Herren sagde til mig: »Tag en stor tavle og skriv på den med menneskeskrift: Le-Maher-Shalal Hash-Baz. Jeg vil skaffe mig troværdige vidner, præsten Urija og Zekarja, Jeberekjas søn.«</p> <p>Så lå jeg hos profetinden; hun blev gravid og fødte en søn. Og Herren sagde til mig: »Kald ham Maher-Shalal Hash-Baz.</p>	<p>Som denne tekst viser det, får børnene i Esajas' Bog deres navne som en del af profetens budskab. Maher-Shalal Hash-Baz betyder "hurtigt bytte, hastigt rov" og illustrerer assyrernes kvikke sejr over Aram/Syrien og Israel/Efraim.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forstavelsen "le" betyder her "med hensyn til". Det er ikke, som misforstået af den danske oversættelse, en del af selve navnet.
9,5	<p>For et barn er født os, en søn er givet os, og herredømmet skal ligge på hans skuldre. Man skal kalde ham Underfuld Rådgiver, Vældig Gud, Evigheds Fader, Freds Fyrste.</p>	<p>Denne profeti om kongen, Messias, på "Davids trone" (9,6) omtaler ham som det fremtidige lys, der skinner, hvor der nu er mørke (9,1). Bemærk modsætningen mellem mørket i 8,21-23 og lyset i 9,1.</p> <p>Profetien taler om en person, der både er menneske, et barn, en søn, og Vældig Gud. Hvor dette menneskebarn er, er Gud altså også med, understreget ved betydningen af Immanuel, "Gud med os".</p>
37,3	De skulle sige til ham: »Dette siger Hizkija: Denne dag er nødens, straffens og vanærens dag. Barnet er nået frem	Denne situation er et klimaks i Esajas' beskrivelse af Judæas forhold til den assyriske stormagt. Året er 701 fvt. Nordriget er for længst gået til grunde, Judæas byer er lagt øde, Jerusalem er belejret. Fjendens repræsentant har stået ved Øvredammens vandledning og

	til livmodermunden, men der er ikke kraft nok til fødslen!	hånet og udfordret Israels Gud. Historien er fortalt, så den minder om Esajas' møde med kong Akaz i 7,1-3. Hizkija bruger billedet af en fødende kvindes veer til at beskrive situationen. Han tænker naturligvis ikke her på en bogstavelig fødsel.
43,5-7	Frygt ikke, for jeg er med dig. Fra østen bringer jeg dine børn, fra vesten samler jeg dig; jeg siger til norden: Giv mig dem! og til syden: Hold dem ikke tilbage! Bring mine sønner fra det fjerne og mine døtre fra jordens ende, alle, der kaldes med mit navn, dem jeg har skabt til min ære, dem jeg har dannet og skabt.	En del af Guds fremtidsløfter til sit folk.
48,18-19	Gid du ville lytte til mine befalinger, så blev din fred som en flod og din retfærdighed som havets bølger, så blev dit afkom som sandet, dine efterkommere som sandskorn, deres navn ville ikke blive udslettet og ikke blive tilintetgjort for mine øjne.	Også her understreges betydningen af have afkom. Sammenligningen med sandet viser tilbage til 10,22: efterkommerne er Guds "rest" eller levning.
49,14-15	Men Zion siger: »Herren har svigtet mig, Herren har glemt mig!« Glemmer en kvinde sit diende barn? Glemmer en mor det barn, hun fødte? Selv om de skulle glemme, glemmer jeg ikke dig.	Det er interessant, at Gud her sammenligner sig selv med en fødende kvinde, jf. 66,13. Hans smerter i kampen for at redde sit folk sammenlignes også med den gravides veer i 42,14. <ul style="list-style-type: none"> I 21,3 er det profetens angst og frygt ved synet af kommende ødelæggelser, der sammenlignes med en fødende kvindes veer.
49,20-21	Børnene, du fik i din barnløshed, siger nu atter til dig: »Her er for lidt plads, ryk sammen, så jeg kan komme til at sidde her.« Du siger i dit hjerte: »Hvem har født dem til mig?	Disse vers beskriver et paradoks. På den ene side omtales Zions eller Jerusalems barnløshed, på den anden side det faktum, at hun, altså byen, har mange børn. De er blevet til på mirakuløs vis ved Guds indgriben.

	Jeg var jo barnløs og gold, landflygtig og fordrevet, hvem har opfostret dem? Jeg var ladt alene tilbage, hvor stammer de fra?«	
54,1	Råb af fryd, du ufrugtbare, du, som ikke fødte! Bryd ud i jubel, råb af glæde, du, som ikke fik veer! For den enlige kvinde får flere børn end den, der er gift, siger Herren.	Samme tanke som i 49,20-21. Verset her citeres af Paulus i Gal 4,27.
54,13	Alle dine sønner skal være oplært af Herren, dine sønner får stor lykke,	Den vidunderlige fremtidsbeskrivelse af Jerusalem i 54,9-17 er inspiration for Johannes Åbenbarings gengivelse af det nye Jerusalem i Åb 21,9-21.
66,7-9	Før hun får veer, har hun født; før smerterne kommer over hende, har hun bragt en dreng til verden. Hvem har hørt mage, hvem har set dets lige? Kommer et land til verden på én dag? Fødes et folk på et øjeblik? Ja, Zion får veer og føder straks sine børn. Skulle jeg åbne moderlivet uden at lade hende føde? siger Herren. Skulle jeg sætte fødslen i gang og hindre den igen? siger din Gud.	Endnu en gang fortæller Esajas om en mirakuløs fødsel. Det er på en måde frelsens paradoks. Gud giver på mirakuløs måde Zion/Jerusalem afkom.